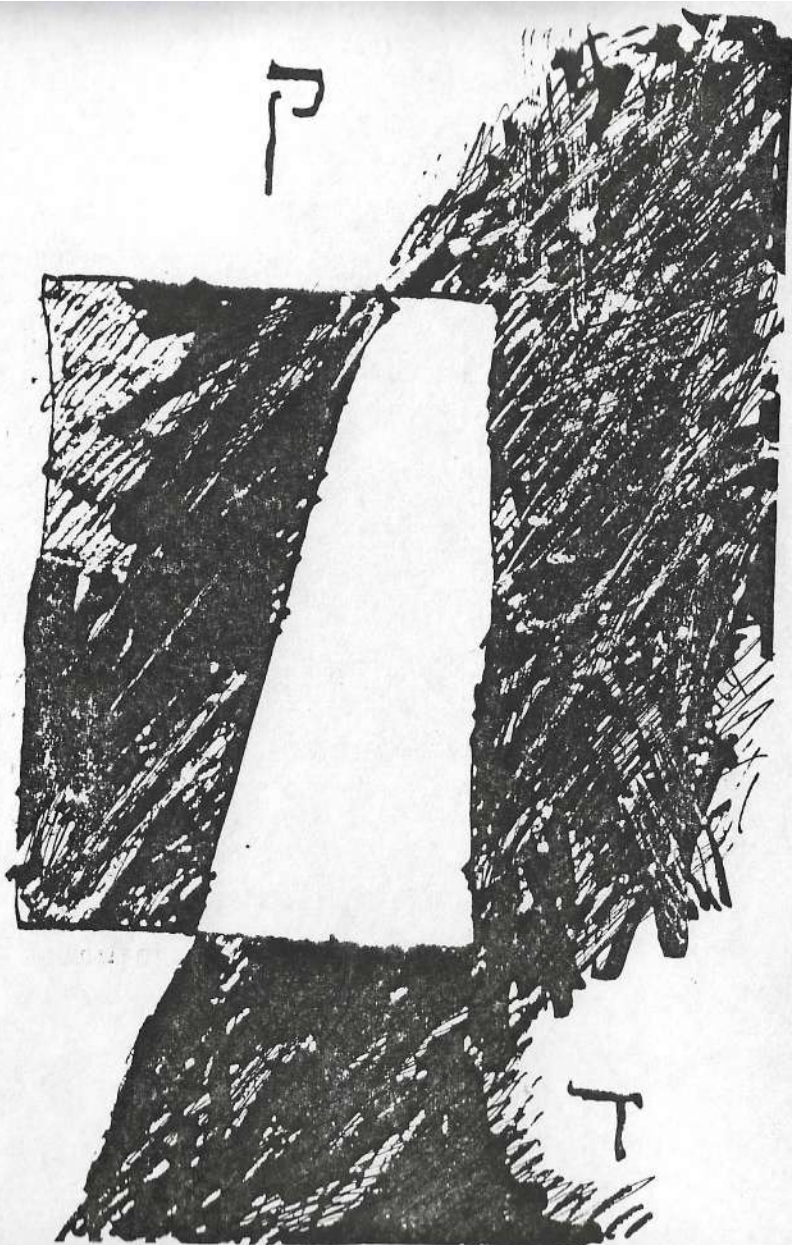

סדר
הלילה
הזה

מיכל גוברין • אורנה מילוא • דורון עיבנה

"הבמה" ע"י ביה"ס לתיאטרון חזותי, ירושלים, פסח תשמ"ט

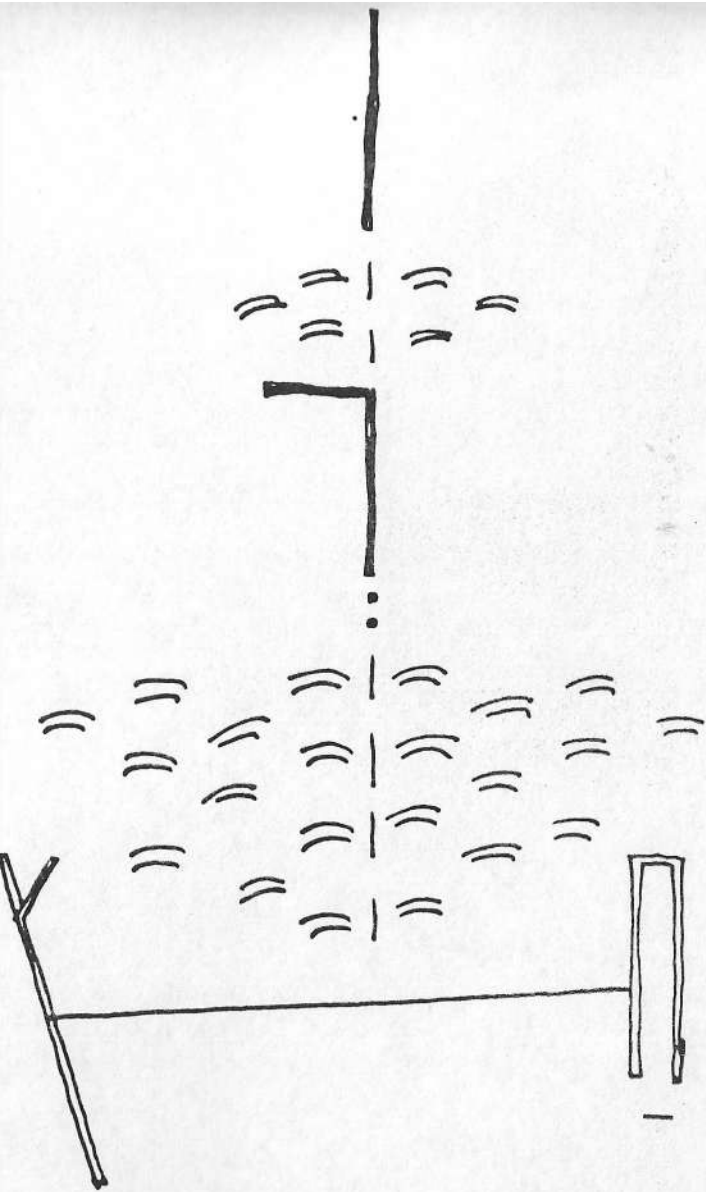

ר

ש

ד

קדש - (קדשת, קדשת והבדלת).
הטרופ הזה לעמוד, כמו באמצע המדבר,
ולחוג סביבו מעגל.
הטרופ הזה לצאת, מאצרים, אל תוך נבולות
אש וענן א-היסטוריים, אל תוך מעגל אובדל
לעצמו, מוקדש, של קדושה.
ואחר כך עוד לרצות לחזור, מן המדבר,
מתוך תחום ההר העשן כולו, הכפוי עליהם
כניוית, מתוך הספור הקשה של אהבת כלולת עד
כלה, עקוב בנידה, קנאה, העמדה בנסיון,
התרצות שוב זה לזו,
לרצות לחזור מתוך הספור הזה, איתו, אל
נבולות ארץ, מיושבת, מיושבת בדעתה, חזרה
אל ההיסטוריה.

ורחץ - במי הפחד, מי העבדות, המים שחרבו
במדבר עד שכלתה נפשם אליהם, לתת ראש
ולשובה מצרימה, לשוב למים שכיסו במצולתם
את תינוקיהם, רק כדי לא למות במדבר גם
אנו וס בנינו.

ורחץ - במי המריבה, מי פחד מות בצמא של
העם האנאץ עד כליה בנרון ניחר,
המים שהעבירו את משה על דעתו, והכה
בסלע ורחץ אותו, וחצצו בינו ובין מי הירדן
בכניסה לארץ.

משה, התינוק שנמשה מתוכם ושב ונרחץ
בתוכם בטהרת הגת שלא נודע מקום קברו.

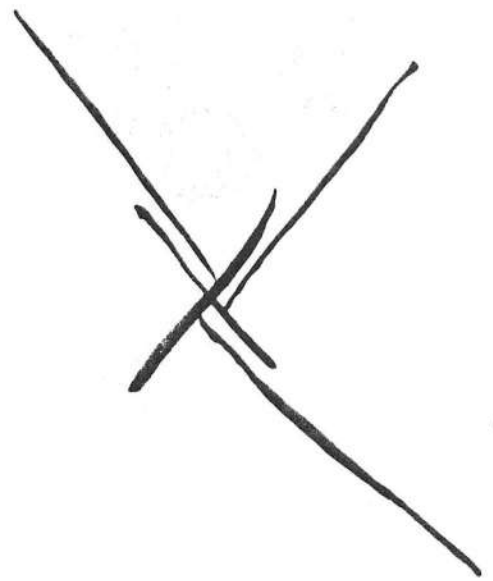

כרפס - הגאולה הנשית: בפה, בכרס, בפרי
האדמה. חחית המתים של נשים בשחור,
שתינוקיהו הושמדו בטביעה. סוד התחדשות
היצר, חשוקת האשה לאישה, לעולל. התעוררות
האהבה מתור אבק הטיט הנילוש. החגץ המתסים
את קושי העיסה.

הגאולה עם התחדשות יצר הרע, בפיתוי
הכחל המרצד במבט פסוף על נדות הנילוס.
הגאולה בפה שסח, שנשק, שאשר את היצר אל
מיאיו, אל הכרס שפרצה מן האדמה בשישים
ריבוא. החת עם.

יחץ - וכי אפשר בפריכות פירורי הבצק הקשה
של המצה לחצות צורת ד', ה' או ו', לכתוב
באבק הגרוס של טיט הנילוס, של עמוד החול
הקם באופק הבוהק במדבר את ההקדשה, את
נבולות ההבדלה.

לוחות יבשים, מתפוררים, גליונות מצה,
שברי בצק ואבן נטחנים עד דק, נאכלים,
הופכים לחלק מאחזור החומרים הרווי באברי
הנוף המסב ללילה, מצד לצד של העולם, אומר,
לארות הפרשי השעות בין קוצ'יון ולוס-אנני'לס
- אתה קדשתנו מכל העמים.

T

ר.

אגיד - מה גיד. מה? - גיד.
מה הספור הזה לכם? מה הספור האטון
אתכם בנבולו? מה נשתנה הספור שלכם מכל
העמים?
מה הסימון שהפך אתכם לעם, לישראל,
נגע בכף ירכם, בעל כרחכם, במאבק הניטש
מלאך באדם עם עלות שחר?
מה הספור הנכפה עליכם, המתפרץ שוב
ושוב בצליעה, לא פוסח לא על אדם לא על
בהמה? מה הספור האגניח מתוך הלילה
השונה שלכם, מתהום הנשיה, מתוך הנקע
הנגוע בירכם, מהמילה?
מה גיד הנשה. מה גיד. מגיד.

עֵשָׂה

רבי יהודה, היה נותן בהם סימנים,
כמו ילד קטן מבוהל מעוצם הכפיה לנקמה,
מבוהל בבהלת כל המסובין מהאומץ הניתק
פתאום לדרוש נקמה על טבוחים על שחוטים על
קדושים שהורים, מול חושך החוץ המאיים מתוך
הדלת הפתוחה, מלאת ירח מלא, זקן מהבטחה.

כמו ילד אחוז פחד הגהפך את הכוס והיין
על המפה בחמת זעם של כאילו של רצון שירד
לה מאש דם של להרביץ עד הסוף שידעו להם,
עד שכואבת לו היד, ונבהל, הוא והוריו אל
מול הדלת הפתוחה אל תוך תחומו המתפרץ מיד
של הזר,

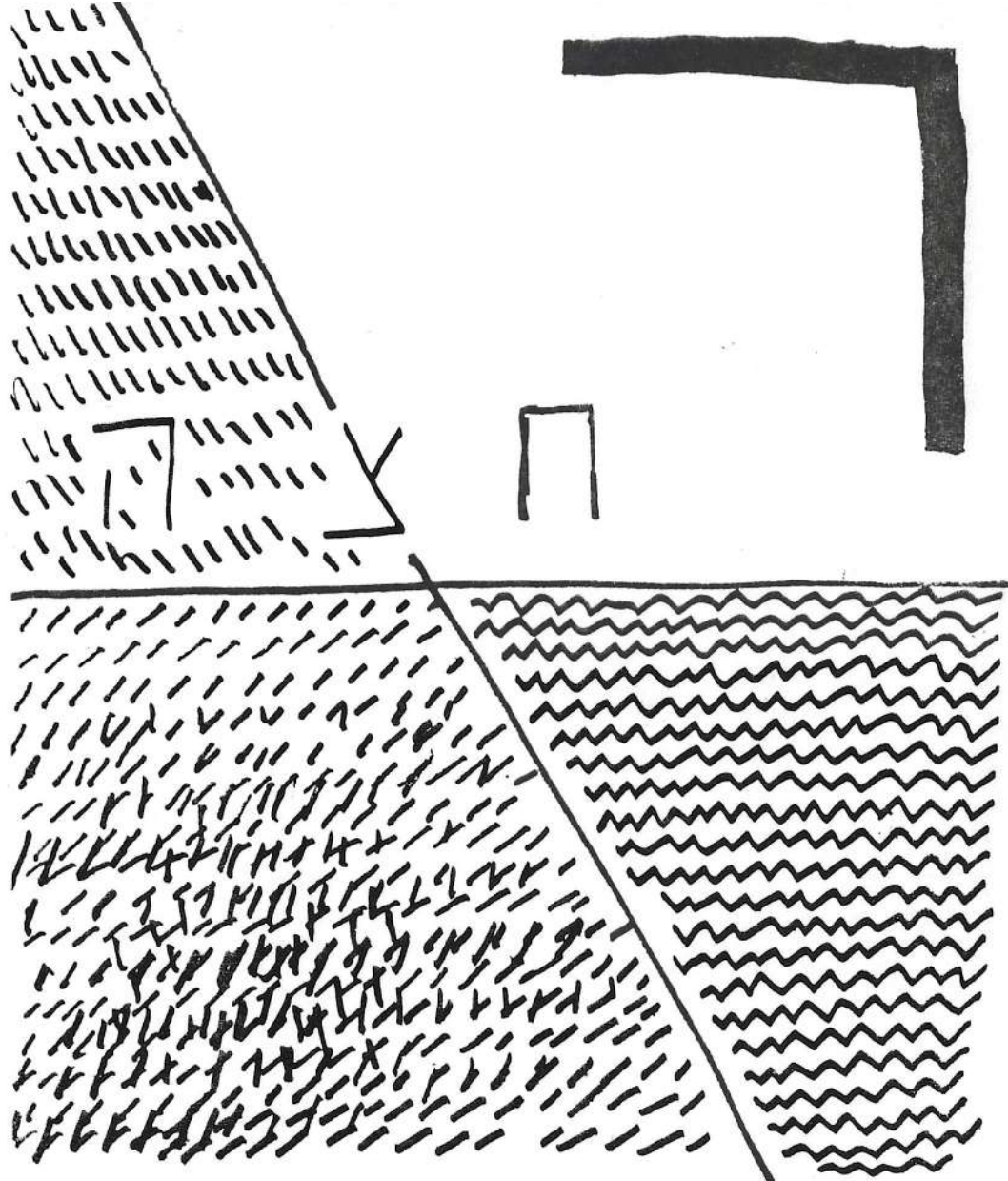

עומדים באומץ מבהיל ומשליכים ייב: אתה
שפור, אתה, אתה הרוג בבכוריהם, ואנו את
הזבח כאן, שהפך למצה בינתיים. אתה כי איך
ננקום, ובמי, ומי אנחנו לפניך לדעת אי
מקום האשמה, ואיך כשנעשי יריך טובעים בים
ואתם אומרים שירה. שפור, אתה, את חמתך על
עמים שלא ידעור, אתה. ואנו כאן, במצה
וביין, בטריטוריה של הגפה, אל מול הדלת
הפתוחה.

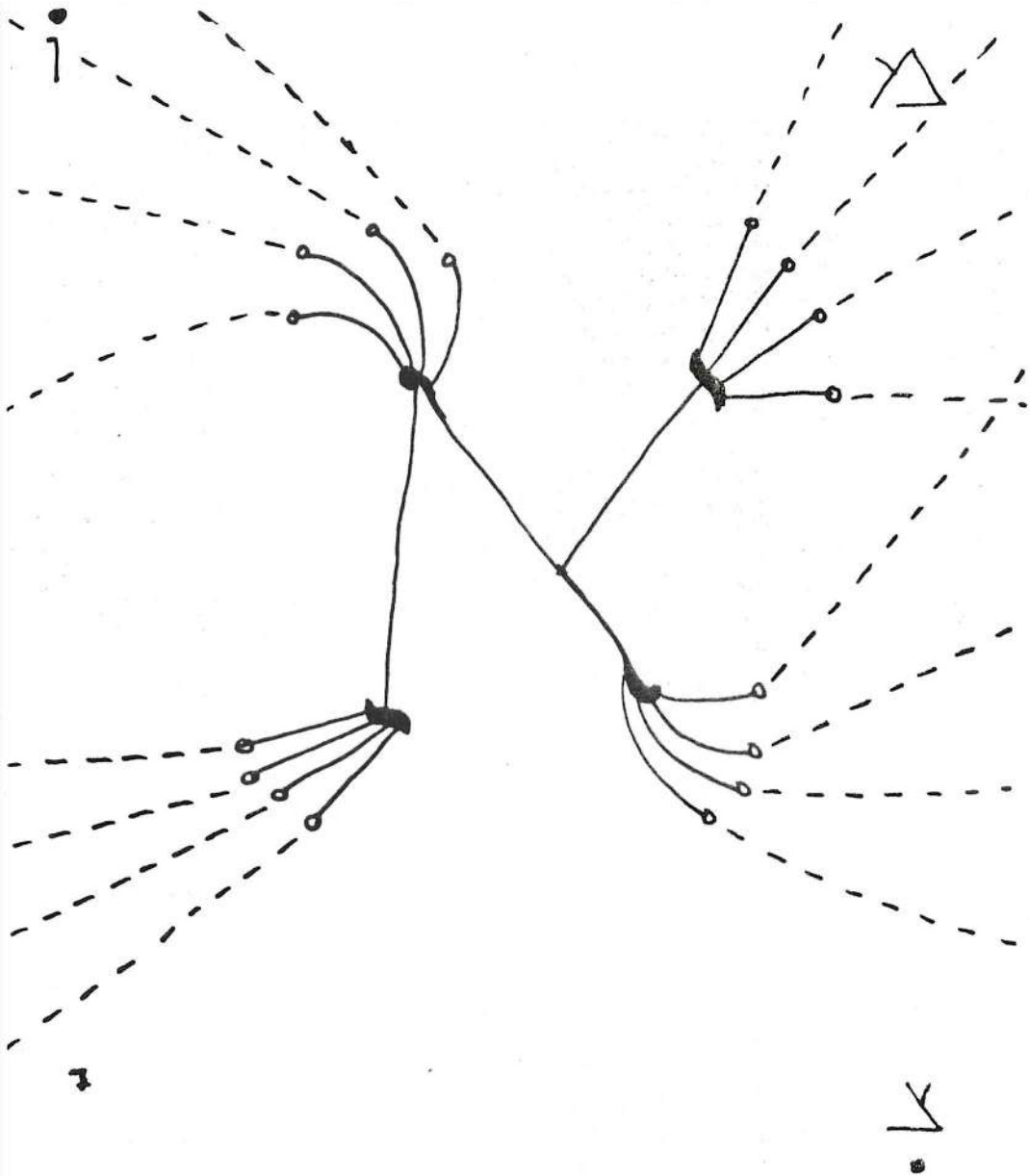
ושואל שהכה באנג ומאס בשואל היפה,
יפה הנפש. ושואל, איש הגשי שהרג בהם
בגל גל.

והבושה. הצל שמתרומם מיד מעצם רצון
הנקמה, מאהר לתרגם אותו חזרה לטפות יין,
מתיקות מחנק. לסימו.

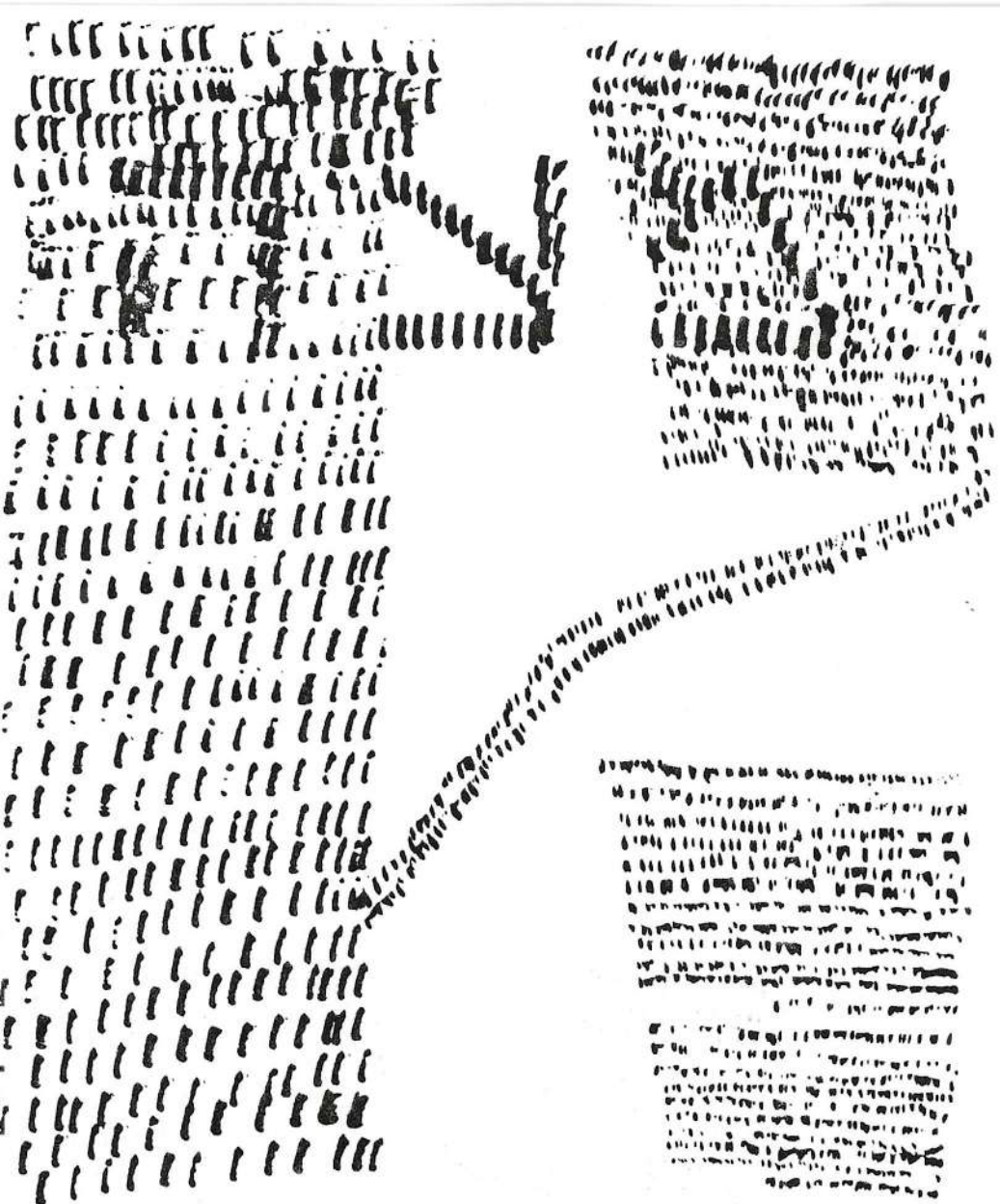

רחצה - ניושט, חרדה, לחצות
את הסף, את השפה. לקפוצ, נפשה
בכפה, אל האים. לקתערות, כולה
חשופה. עד שינוי מצב צבירה.
התמוגגות בזמן מימי, במקווה
התיקווה. עד כלה.

מוציא - היציאה, ההשארות בחיים גם
 אחרי המעבר במים כל הלילה. גם אחרי
 הנשיקה הממושכת, האלהית.
 היציאה בנוף רווי, בשכרון גאולה,
 מתוך החושך הזורם בנוף המים. מה שהיה
 ירד במצולה כמו אבן, והעתיד רק שירה,
 רק שירה חדשה, רק פרץ צרוף של אמונה.
 רעד יראה.

מצה - לוחות שעונוין עליהם הרבה
כתובים משני עבריהם, עיסה ובצק,
מזה ומזה הם כתובים.

והלוחות מעשה אלהים המה
ביד חזקה
והאכתב מכתב אלהים הוא
בזרוע נטויה
חרות על הלוחות
זה מורא גדול, זה גילוי שכינה,

אל תקרא חרות אלא חירות
שנאמר, הנסה אלהים
לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי
ככל אשר עשה לכם
לעיניה

הלילה הזה מרור - ההיפור של גאולה, וכמו
תמיד הקירבה בין שני ההפכים, לפני שנסגרים
זה על זה, כף על כף, בכורך מרור ומצה.
מרור, כמו הגאולה - בחפזו, בלא זמן.
הווה מוחלט, ללא אופק, ללא שביל, חץ
חוצה, מוביל מתוך הסבל הסוגר סביב ללא
שום מוצא, שום יציאה, טרם ההתעוררות
הנחפזת של הכח הצרוף שבמצה.

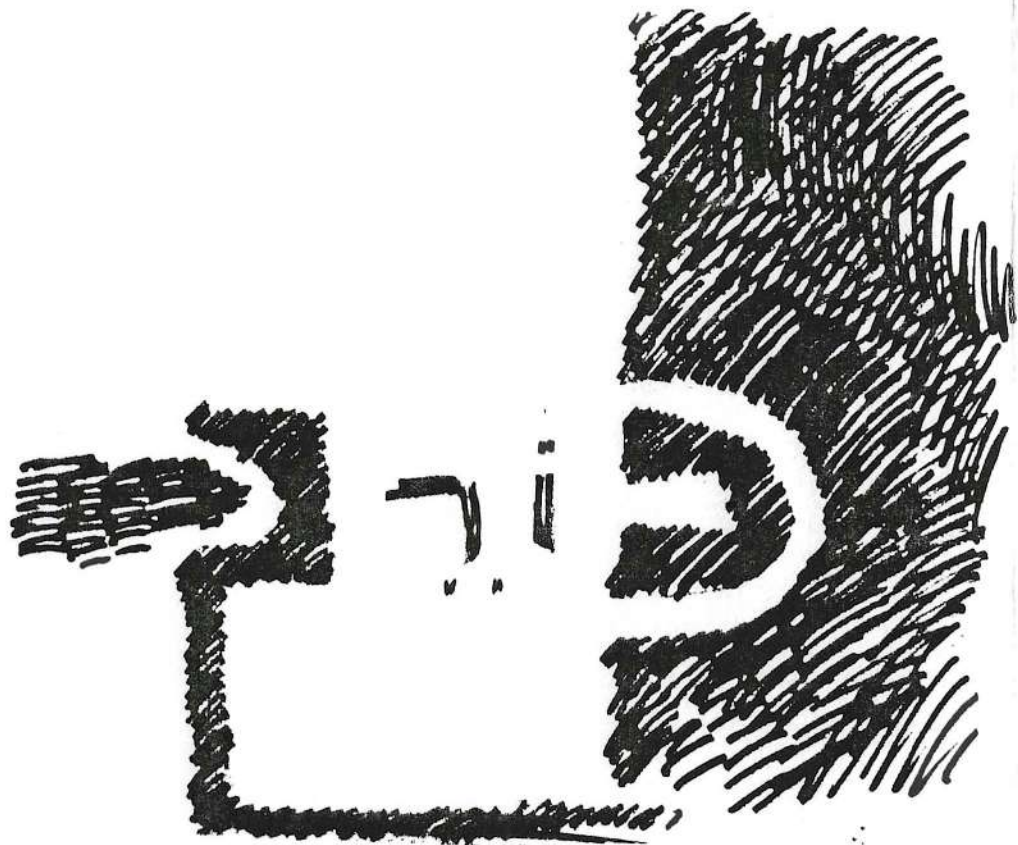
הסבל המוחלט, ללא זמן, רק הווה מתמשך
מאופק ועד אופק של לישה וסחיבה, סחיבה
ולישה, לישה וסחיבה, סחיבה ולישה, ללא
עתיד, סחיבה ולישה של הנצר שנולד אל תוך
השיט אל תוך ההווה הנסגר מיד, חונק, סוכר
את לידת הצעקה. רק יובש של בנרות שדופה,
עור נחרך, לישה וסחיבה, סחיבה ולישה בין
גדרות השמים של מכלאות המרור.

מרור - מה רור, מה הוי' המזדקף במחנק
הרר, ברורררר הנכפף, נרצע, נופל, מה הוי'
הנדחק כשורשון נביטה, מזדקף מחדש עם
התחדשות היצר, השאור, החגץ שיתסיט את
תקות חפזון העיטה.

מה הוי' הנזקף כשובל צף מתוך העבר,
כזכרון הבטחה, כתת מודע, כעמוד עשן,
המצטרף פנאום, מורר, מורה, מרומם אל מרחקי
אופק בתולי, ינוקי, נמלט. אל לידה חסרת
תבנית, חסרת צורה, שלא נילושה ללבנים, שלא
נוצרה מעולם. אל מדבר, אל דיבור בשפה שלא
התמללה בינתיים, אל אי' של אנכי הגולשת
מהר.

מה הוי' המפלחת מאחור נשכח לגמרי,
אונסת את עצמה אל הרר מולידה עם. וי' ומרר
זה בזה. שאור ועיטה.

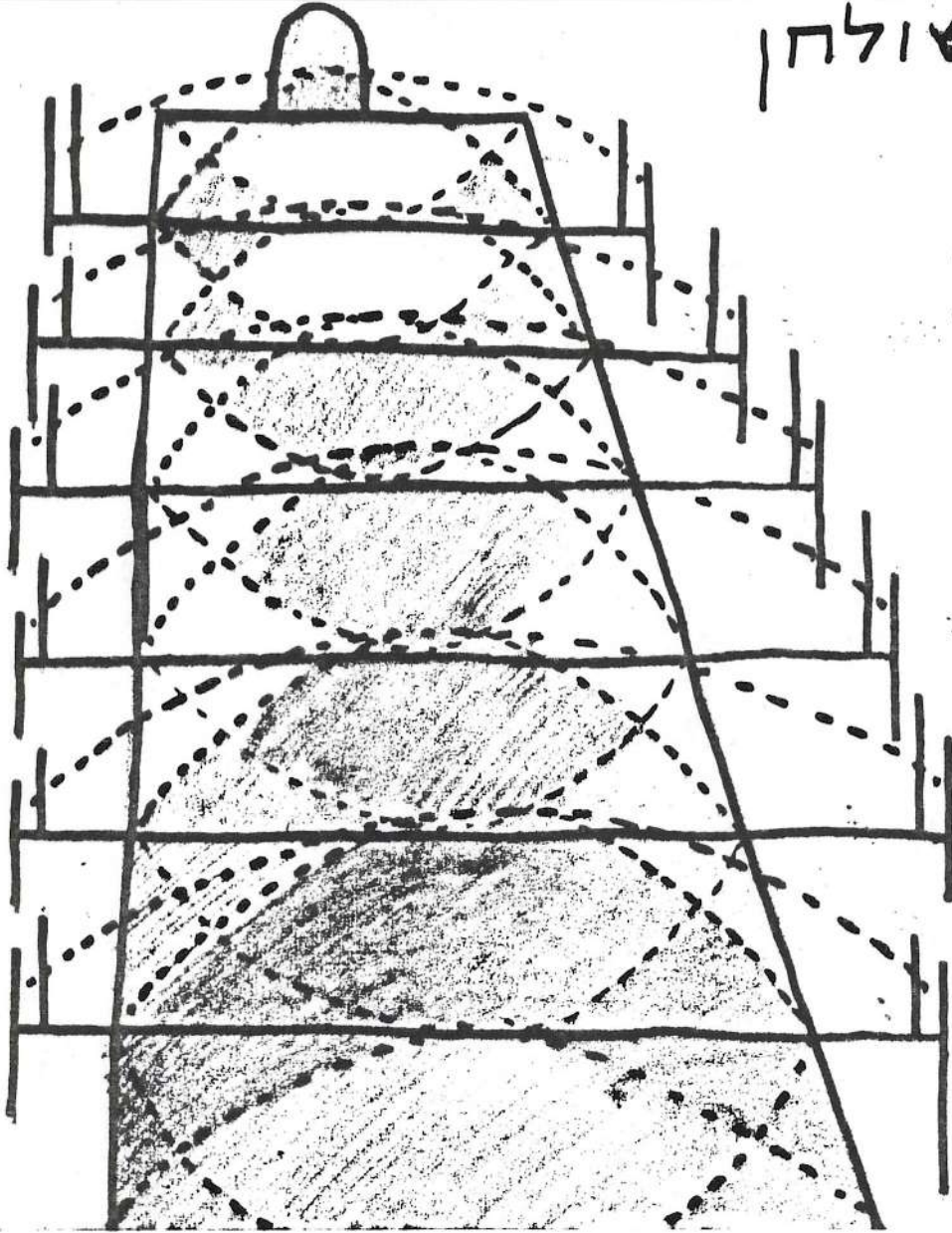

כּוֹרֵךְ - לוֹחוֹת וּשְׁבָרֵי לוֹחוֹת
לוֹחוֹת מַעֲשֵׂה אָדָם
וּמִכְתַּב אֱלֹהִים

כּוֹרֵךְ לוֹחוֹת שְׁנַיִם
בְּרִית וּבְגִידָה, חוֹרְבוֹ וּכְפָרָה
כְּרוּכִים יַחַד.
בְּשָׁנֵי יִצְרִיךְ,
בִּיצָר טוֹב וּבִיצָר רָע.

שולחן

ע-
ר-
ר

צפון - זכרון לקרבן הפסח שהיה נאכל בסוף הארוחה

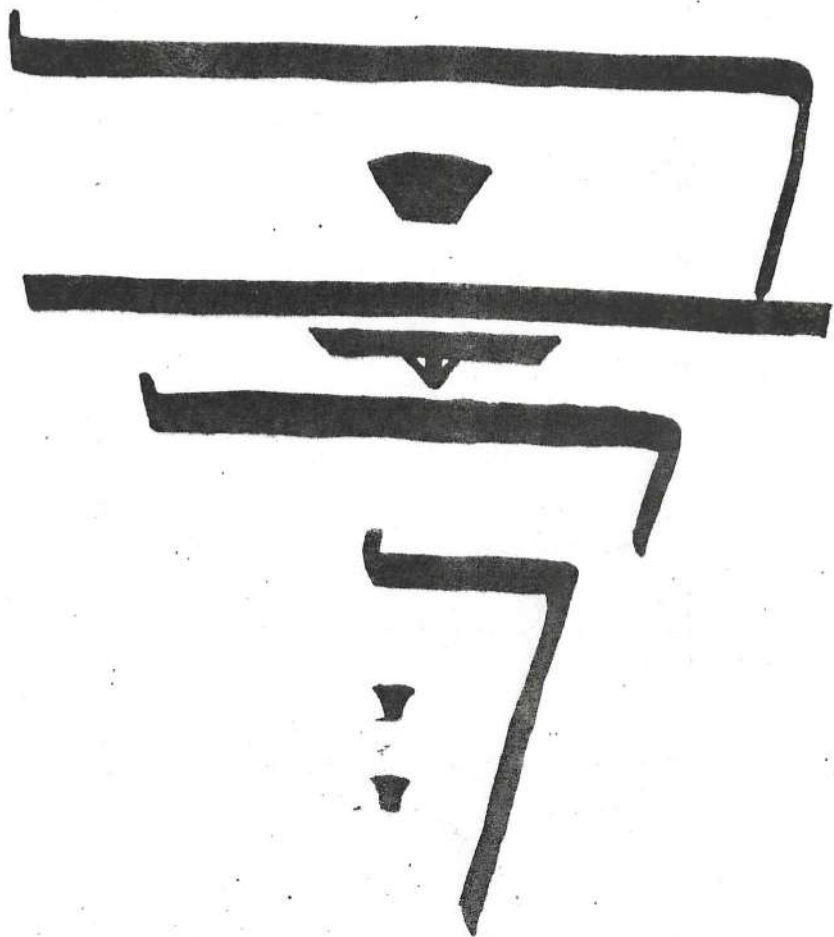
ולא יכלה עוד הצפינו
כי הגיע סוף ינקותו, סוף שלושה ירחים
סוף הלילה, זמן אכילת הקרבן

ותשימו בתיבת גומא
ותשימו בתיבת גופר קנים
ותשימה בסוף, על שפת היאור,
עד שישככו המים,
בסוף הלילה, זמן אכילת אפיקומן

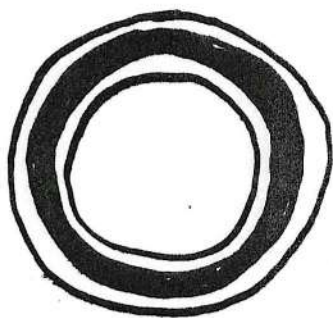
ולא יכול הילד להחביאו יותר
בחושן שמתחת לשולחן
לשחק עוד במחבואים בין רגלי הנדולים
בין חורבות שטח ההפקר בגבול הגולה

קרבן צפון בשברי אפיקומן
קמוצים בכף ילד קטן.
זוכר אותו, בקרוב חצי הלילה,
במחיר אשחק קסום
של יום אשר הוא לא יום ולא לילה

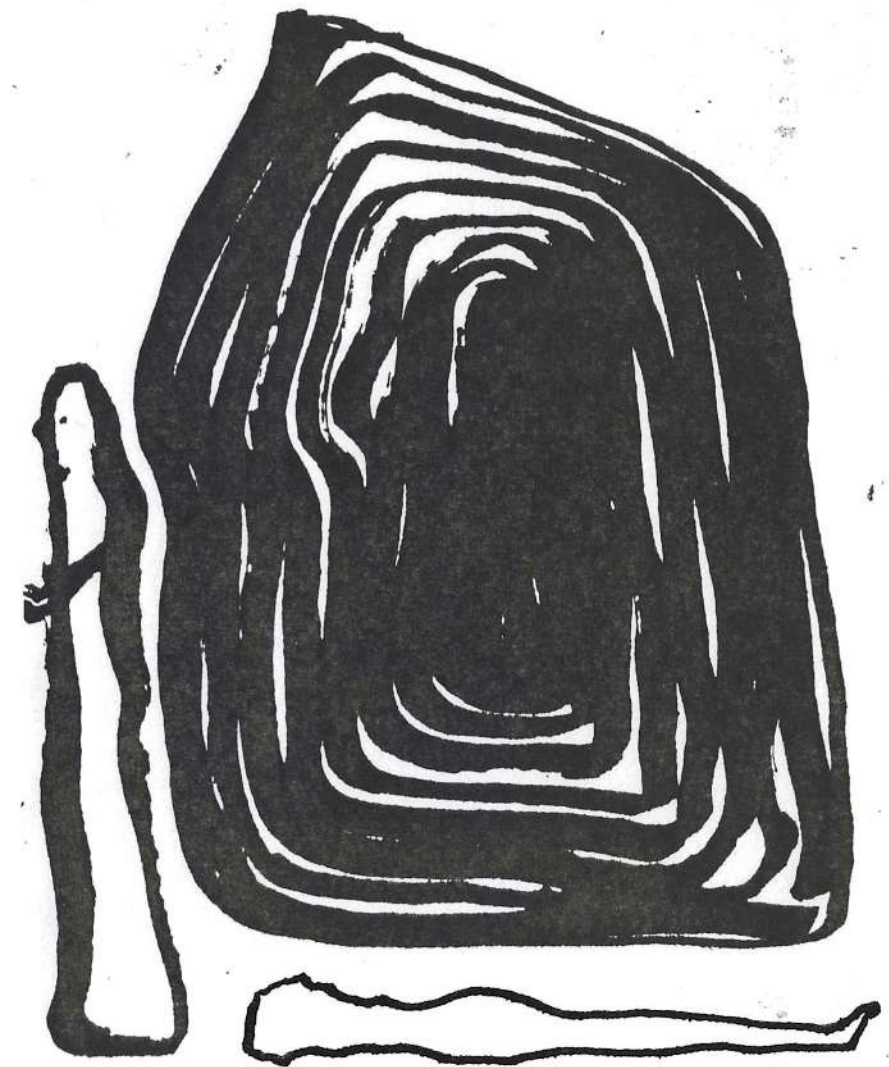

┌
└
k
┌
└

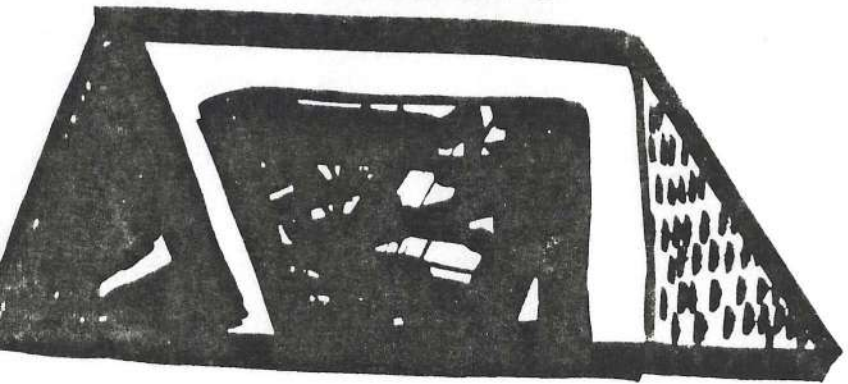
חצי הלילה - איך לסמו חצי בין חושך
ובין חושך,
איך לדרוך חץ בלילה, לכווננו, לשלחו -
מחוג, חוד השבשבת, רצון העף נכוחה לפני
הגחנה.

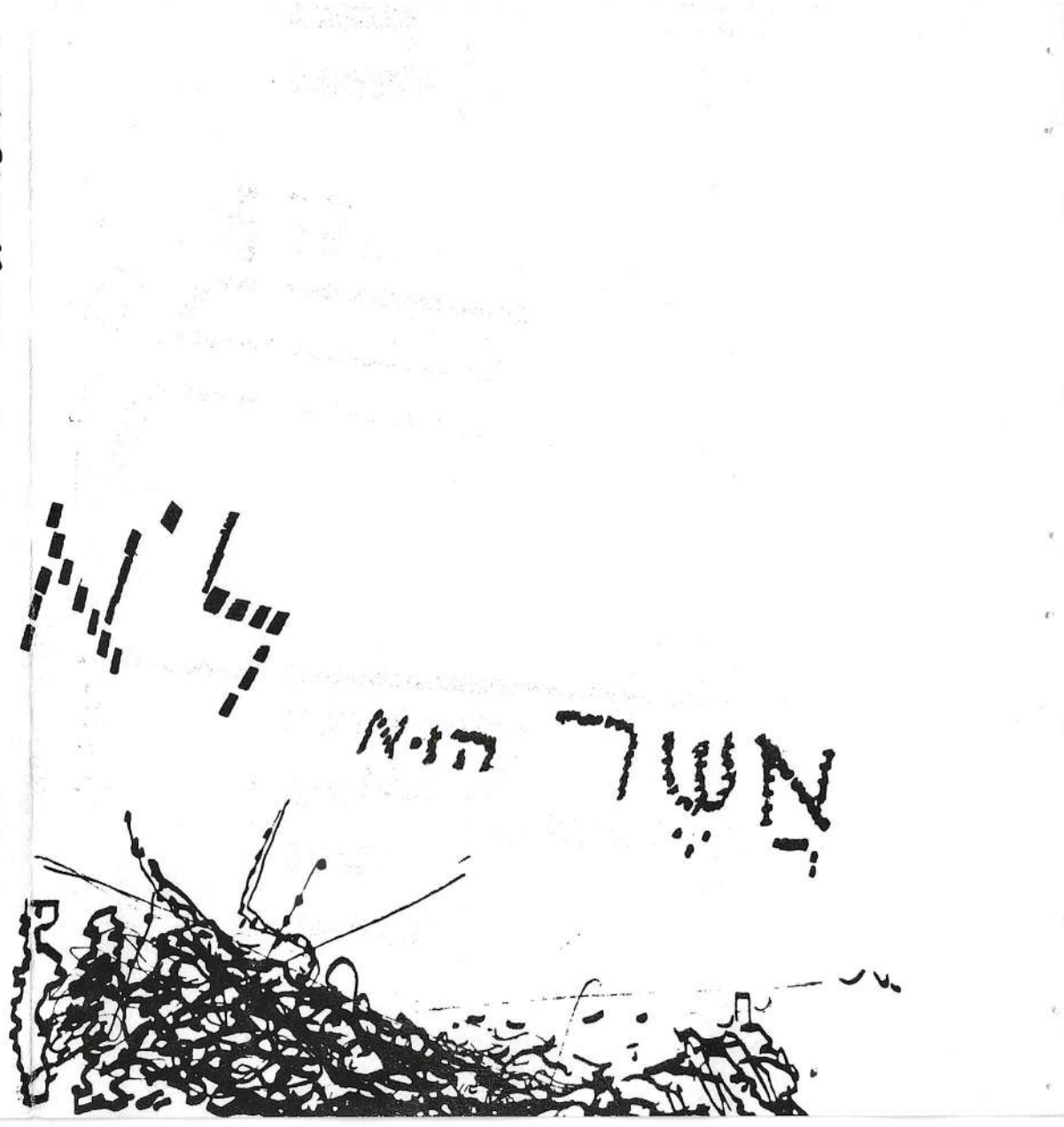
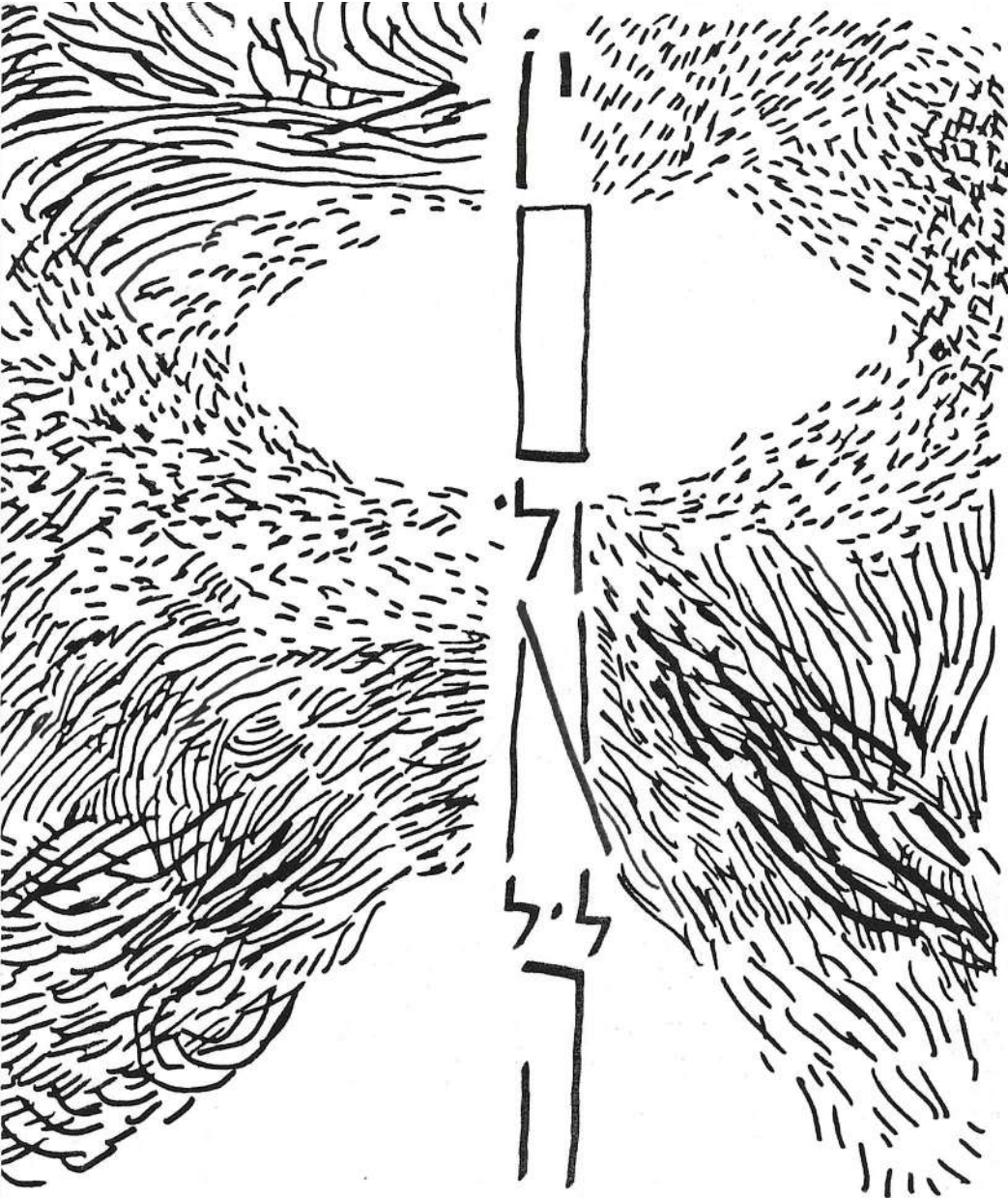
לצאת בחצי הלילה, מלילה אל תוך לילה,
מחצי אחד שלו אל חצי שני, הנמשך עד
השוליים הנעלמים בינתיים של השחר; לצאת כל

זמן שעוד נבקע התהום, נד מול נד. העם
הנאל בתוך אסתור חצי הלילה, האצרים
הרודפים מאחור, והמדבר פרוש, זר, מלפנים;
לצאת בזמן הקצוב הקפוא, לפני שישטפו שוב
הגלים את שתי גדות הגבול הדק של חצי
הלילה.

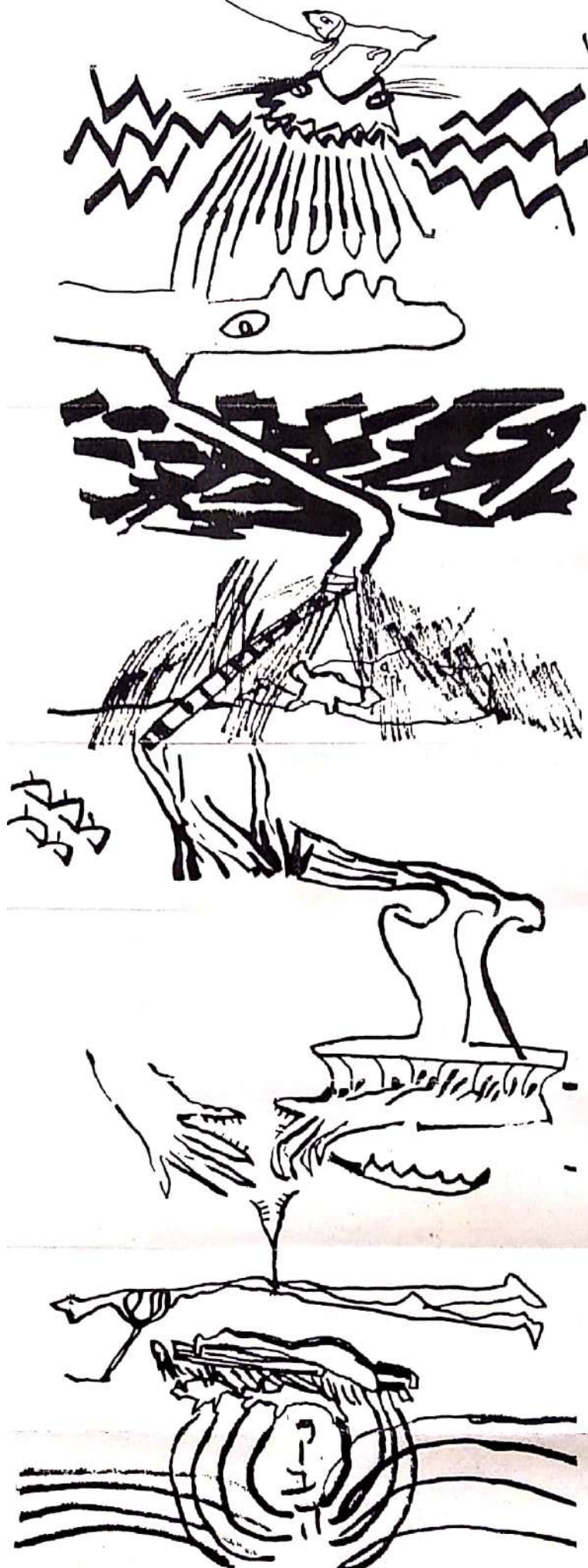
ההתנהלות שם, ברכיים מתאוטטות בחשכת
טיט הלילה, בחפזון של זמן לא זמן נמשך,
מתחדש, עובר כשביל בתחום הנאחזק כל פעם של
הסיפור השייך ללילה, לצד האפל, הירחי של
העולם.

דזבין אבא

חזר גדיא

חד-גדיא - בסוף, בסוף הלילה, כשכבר כולם
נרדמים פחות או יותר, ורק הצחוק נשאר אחרי
כל הפתוס, חסר אונים קצת, ילדותי - אולי
הסוד האמיתי, ההומור, ה"ויץ", שמחזיק את
כל השיר ביחד, מעל לכל הצרות, שונרא וכלבא
וחוטרא ותורא.

מין וריאציה, מעוכה מעט (יהודית),
של קומדיה, עם הרבה כניסות ויציאות. ערוכה
בבתים, כל אסון בבית. וביניהם מבצבץ כל
פעם, בקריצה השנונה של העבד האֶתְחַבֵּל,
הפזמון החוזר ומדלג קשה-עורף, חד גדיא חד
גדיא,

לא מצליח איך שהוא לעזוב את הבאה, את
הזרקור שתופס אותו כל פעם, פעם כבש פעם
זאב, מוכה, מבודח קצת מכל הצגת הירידים
הזאת, שעוֹנָה אחרי עוֹנָה מתעקש לתפעל הבמאי
(גם הוא מבודח?) ששחט, דשחט, דשחט, דשחט,
דכבא, דשרף, דהכה, דנשך, דאכלא, דזבין, חד
גדיא חד גדיא.

דְּשִׁבְרָא . דְּהַקָּה .
דְּנִשְׁרָא . דְּאִכְלָה
דְּזִבְרָא

מִתְּלֵא
בְּיָדָא
מִתְּלֵא

© כל הזכויות שמורות למחברים